

# החוג למדעי החברה ואזרחות

ראש החוג למדעי החברה ואזרחות: ד"ר מיכל היישריק-עמוסי

שעות קבלה: לתיאום פגישה יש ליצור קשר במייל [michalh@beitber.ac.il](mailto:michalh@beitber.ac.il)

מיקום: מבנה 809 חדר 102

דואר אלקטרוני: [michalh@beitber.ac.il](mailto:michalh@beitber.ac.il)

**סגל החוג:** ד"ר פבלו אוטיון, ד"ר עדי בינס, ד"ר סיגל בן-רפאל גלנטי, ד"ר מיכל היישריק-עמוסי, ד"ר מוהנד מחאג'נה, ד"ר שלי שנהב, ד"ר דניאלה שנקר.

החוג למדעי החברה ואזרחות הוא ייחודי באקדמיה הישראלית. בחוג יש חשיפה למגוון רחב של דיסציפלינות במדעי החברה ואזרחות ולקידום עשייה הלכה למעשה בתחומים אלה. בתוך כך הלימודים בחוג מעודדים "חשיבה אזרחית" ו"עשייה אזרחית" בקשת של הקשרים: המדינה והחברה הגלובלית, החברה, הקהילה, הפרט, הכלכלה, התקשורת ועוד.

## מאפייני התוכנית

תוכנית הלימודים בחוג גמישה מאוד: היא כוללת מגוון תחומי ליבה במדעי החברה ובאזרחות והתמקדות בזוויות ייחודיות. אפשר ללמוד קורסים ברחבי המכללה כחלק מחובות הלימודים בחוג ולהרכיב תוכנית אישית. בתקופה הנוכחית חשוב לנו לחשוף את התלמידים לעשייה הומנית ואזרחית בארץ ומעבר לגבולות המדינה.

הלימודים בחוג למדעי החברה ואזרחות נמשכים במקביל ללימודי תחום חינוכי, לבחירת כל אחד מהסטודנטים. לימודים אלה מקנים תואר "בוגר בהוראה" (B.Ed) בחינוך ובהוראה (במסלול צומח) ותעודת הוראה לבית הספר העל-יסודי. במסגרת הלימודים בתוכנית יילמדו מגוון קורסים הכוללים קורסי מתודולוגיה, קורסים בתחום הוראת המקצוע של מדעי החברה, קורסים משולבים עם חוגים אחרים וקורסים המעניקים לסטודנטים שיטות הוראה ייחודיות אשר יאפשרו להם להתמודד מול אתגרי המערכת המשתנה במאה ה-21.

## מטרות התוכנית

ההנחה המרכזית בבסיס תוכנית הלימודים היא שתחומי מדעי החברה הם מרכזיים להבנת ההתפתחות החברתית בתקופה הגלובלית ויכולים להוות בסיס איתן להתמודדות עם משברי הדמוקרטיה הפוקדים מדינות רבות כיום. מטרת התוכנית היא חשיפת סטודנטים לדילמות החשובות בתחום הפרט, המשפחה, הקהילה, המדינה והעולם הגלובלי. בה בעת, שאיפה עיקרית היא להקנות חשיבה אזרחית ביחס לכל אחד מהתחומים הללו ולעודד פעילות הומנית ואזרחית, בין השאר על ידי התנסות מעשית.

## למי מיועדת התוכנית?

- לסטודנטים ל-B.Ed. בחינוך ובהוראה (במסלול צומח) המתעתדים להיות מורים לאזרחות ולמקצועות נוספים במדעי החברה; לסטודנטים ל-B.Ed. בחינוך ובהוראה (במסלול צומח) המתעתדים להיות מחנכים בתחומי החינוך המיוחד, החינוך הבלתי-פורמלי וקידום נוער, המתמחים במדעי החברה ואזרחות, שברוב המקרים הם מחליטים להכשיר עצמם גם להוראה בבתי ספר על-יסודיים; לסטודנטים ל-B.Ed. בחינוך ובהוראה (במסלול צומח) המתעתדים להיות מורי בית הספר היסודי בתחום.
- לאקדמאים בהסבה להוראת מדעי החברה ואזרחות ולסטודנטים הלומדים לתואר שני בהוראה.

בוגרי החוג יכולים להשתלב במערכת החינוך, בארגונים פורמליים ובלתי פורמליים העוסקים בחינוך וביזמות, ללמוד לקראת תארים מתקדמים ולעסוק במחקר.

## תחומי הלימוד

בחוג נלמדים קורסים הנשענים על הדיסציפלינות הבאות: אזרחות, לימודי דמוקרטיה, מדעי המדינה, יחסים בינלאומיים, כלכלה, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה ותקשורת. בקורסים השונים הנלמדים בחוג מושם דגש על אקטיביזם של הסטודנטים בתחומי החברה השונים. במסגרת לימודי החוג, מוצע מקבץ לימודים אינטרדיסציפלינרי בתחום של אזרחות מקומית וגלובלית. הלומדים בו יכולים ליהנות ממלגות. תוכנית החוג מכירה בקורסי בחירה מדיסציפלינות נוספות הנלמדות ברחבי המכללה, כגון: פסיכולוגיה, קרימינולוגיה, וניתן לבחור בהם באישור ראש החוג.

## תוכנית הלימודים

לימודי הליבה מקנים כלים תיאורטיים במדעי החברה ואזרחות, לצד היכרות עם החברה, המשק והמערכת הפוליטית של ישראל, וכן מקנים חשיפה לאופציות של אקטיביזם הומני ואזרחי. במסגרת הקורסים הנלמדים בלימודי הליבה, יילמדו קורסים מתודולוגיים ואף קורסים בהוראת המקצועות הנלמדים במדעי החברה. בקורסים בסוציולוגיה נדון בסוגיות חברתיות (למשל, תרבות, סטייה, ריבוד, משפחה, מערכת החינוך, ריבוד אתני ומגדרי, ארגונים, תנועות חברתיות וגלובליזציה) ממגוון נקודות מבט תאורטיות ונדגים על חברות עכשוויות ובעיקר החברה הישראלית.

**הלימודים הדיסציפלינריים המתקדמים** נלמדים במוקדים דיסציפלינאריים שונים וכוללים תשתית רלוונטית למוקדים הנבחרים, לימודי בחירה, קורסים המעודדים יזמות אקטיבית והתנסות עם משימות חקר. יתקיים שיתוף פעולה עם ארגוני המגזר השלישי, כגון סיד ישראל ואחרים, המאפשר מפגש עם שדה הפרקטיקום בחברה האזרחית ועם אנשים מובילים המקדמים פרויקטים חברתיים בארץ ובעולם. בתוך כך יבצעו הסטודנטים משימות חקר ומטלות יישומיות ויקיימו אינטראקציה עם גורמים הקשורים לעשייה בתחומי ההתחמשות שלהם. בקורס משטר ישראל יילמד וינתח הנושא של קמפיין בחירות למפלגות, והסטודנטים ייזמו קמפיין כזה.

קורסים אלו הם שלוש דוגמות למנעד הרחב של הקורסים האקטיביים שיש בחוג. הלימודים כוללים לימודי ליבה ולימודים דיסציפלינריים מתקדמים לצד העשרה וסיורים.

הלימודים בחוג הם בהיקף של 26 ש"ש.

- **קורסי חובה או לימודי יסוד** הכוללים שיעורי מבואות במדעי החברה ואזרחות (בשנים א ו-ב) בהיקף 18 ש"ש.
- **לימודים מתקדמים** בהיקף 8 ש"ש:
  - לימודים במוקד התמחות (פירוט המוקדים בהמשך): שיעורי תשתית ושיעורים מתקדמים בתחום דעת ספציפי במדעי החברה, על פי בחירת הסטודנט (בשנים ב, ג, בכפוף לתנאי קדם), בהיקף 6 ש"ש.
  - סמינר (בשנה ג, בכפוף לתנאי קדם), בהיקף 2 ש"ש.

## מוקדי התמחות

תוכנית הלימודים מאפשרת למידת קורסים מחמישה מוקדי התמחות:

- **מוקד אזרחות, מדע המדינה ויחסים בינלאומיים** מתמחה בתחומים: תיאוריה פוליטית, כלכלה פוליטית ובינלאומית, מדיניות חוץ, סוגיות ביטחון, דמוקרטיה בעולם החוץ-מערבי, מגדר ופוליטיקה, פוליטיקה ישראלית, פוליטיקה במזרח התיכון, המזרח הרחוק.
- **מוקד סוציולוגיה ואנתרופולוגיה** מתמחה בתחומים: תיאוריות סוציולוגיות ואנתרופולוגיות, החברה בישראל, סוגיות במגדר, משפחה, ילדות ובגרות, סוציולוגיה של ארגונים, סוגיות רב-תרבותיות.
- **מוקד תקשורת** מתמחה בתחומים: תקשורת המונים, תקשורת חזותית, מהפכת האינטרנט, מגדר ותקשורת, דוקומנטציה, תקשורת וביטחון, תקשורת בקולנוע.
- **מוקד פסיכולוגיה** מתמחה בתחומים: פסיכולוגיה חברתית וארגונית, פסיכולוגיה קוגניטיבית, פסיכופתולוגיה, פסיכולוגיה של היצירתיות, דינמיקה קבוצתית, פסיכולוגיה של ההומור, חריגות בקרב ילדים.
- **מוקד קרימינולוגיה** מתמחה בתחומים: שאלות תיאורטיות של סטייה חברתית, תופעת הפשיעה, משטרה ושיטור, עבירות כגון עברות מין ופשעי צווארון לבן.
- **מוקדים נוספים לבחירת התלמידים** – מבוססים על קורסים ברחבי המכללה – כחלק מתוכנית למידה אישית.

## החוג למדעי החברה ואזרחות: נושאי הלימוד וסדר הלימודים

שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א	נושאי הלימוד
לימודי יסוד בהיקף 18 ש"ש יילמדו בשנים א/ב/ג				
מבואות תיאורטיים – אזרחות ומדע המדינה				
			1	הפילוסופיה של המדינה בעידן הקלאסי
			1	הפילוסופיה של המדינה בעידן המודרני
	2			יזמות חברתית מקומית ובינלאומית
			2	מבוא לסוציולוגיה
			1	המשטר בישראל
		1		מבוא לאנתרופולוגיה
	1			אזרחות אקטיביסטית הלכה למעשה
		1		פוליטיקה של זהות והכרה
		1		פופוליזם פוליטי ותרבות דמוקרטית
		1		סוגיות במגדר היבטים מקומיים וגלובליים
			1	ארגונים בחברה האזרחית
			1	עידן המסכים
			1	מנהל ומדיניות ציבורית
		1		דמוקרטיה ודמוקרטיזציה
		1		החברה הישראלית (תנאי קדם – מבוא לסוציולוגיה)
		1		כלכלה פוליטית גלובלית
קורסי בחירה בהיקף שש ש"ש יילמדו בשנים ב-ג				
		6		קורסי הבחירה ישתנו בהתאם ללו"ז
<b>סמינריון</b>				
	2			סמינריון מתחום מדעי המדינה או סוציולוגיה

## חטיבות במסלולים -חינוך מיוחד, קידום נוער וחינוך בלתי פורמאלי

חינוך מיוחד רב גילי – לימודי חטיבה בחוג למדעי החברה ואזרחות בהיקף 15 ש"ש

חינוך בלתי פורמאלי וקידום נוער – לימודי חטיבה בחוג למדעי החברה ואזרחות בהיקף

13 ש"ש (ללא סמינריון)

שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א	נושאי הלימוד
<b>לימודי יסוד בהיקף 13-15 ש"ש יילמדו בשנים א/ב</b>				
<b>קורסי חובה 7 ש"ש</b>				
			1	הפילוסופיה של המדינה בעידן הקלאסי
			2	מבוא לסוציולוגיה
			1	המשטר בישראל
			1	עידן המסכים
			1	מנהל ומדיניות ציבורית
		1		החברה הישראלית (תנאי קדם – מבוא לסוציולוגיה)
<b>קורסי בחירה – מסלול לחינוך מיוחד 8 קורסי בחירה</b>				
<b>מסלול הבלתי פורמלי 6 קורסי בחירה</b>				